

Warszawa, dnia 6 grudnia 2016 r.

Poz. 10

**ZARZĄDZENIE NR 32/2016
PREZESA NARODOWEGO BANKU POLSKIEGO**

z dnia 6 grudnia 2016 r.

**zmieniające zarządzenie w sprawie szczegółowych zasad i trybu wymiany znaków pieniężnych,
które wskutek zużycia lub uszkodzenia przestają być prawnym środkiem płatniczym
na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej**

Na podstawie art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2013 r. poz. 908 i 1036, z 2015 r. poz. 855 i 1513 oraz z 2016 r. poz. 996) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu nr 31/2013 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wymiany znaków pieniężnych, które wskutek zużycia lub uszkodzenia przestają być prawnym środkiem płatniczym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Urz. NBP poz. 23) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. 1. Banki działające na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, zwane dalej „bankami”, wymieniają zużyte lub uszkodzone znaki pieniężne waluty polskiej, zwane dalej „znakami pieniężnymi”, jeżeli nie zostały one sfalszowane lub ich autentyczność nie budzi podejrzeń, a ich cechy umożliwiają rozpoznanie wartości nominalnej.

2. W przypadku przedstawienia do wymiany znaków pieniężnych sfalszowanych lub budzących wątpliwości co do autentyczności, banki zatrzymują te znaki, zgodnie z odrębnymi przepisami.

3. Jeżeli zużycie lub uszkodzenie znaków pieniężnych polega na ich zanieczyszczeniu, w szczególności zanieczyszczeniu biologicznym lub chemicznym, osoba przedstawiająca te znaki do wymiany powinna podać informacje o rodzaju zanieczyszczenia, jeżeli takie informacje posiada.

4. Banknoty lub monety, o których mowa w ust. 3, oraz:

- 1) banknoty zawilgocone, zbutwiałe, nadpalone lub kruszące się,
- 2) zużyte lub uszkodzone banknoty kolekcjonerskie lub monety kolekcjonerskie
– są przyjmowane do wymiany zgodnie z § 6.”;

2) dotychczasowe brzmienie § 2 otrzymuje oznaczenie ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Wymianie nie podlegają monety uszkodzone przy wykorzystaniu urządzeń przemysłowych, stosowanych do deformowania monet poprzez ich pofalowanie, pocięcie, zdeformowanie kształtu lub zatarcie wizerunku monety. Przykłady tak uszkodzonych monet są udostępnione na stronie internetowej Narodowego Banku Polskiego.”;

3) w § 3 w ust. 1 w pkt 1 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) są przerwane na nie więcej niż dziewięć części, sklejone lub niesklejone, jeżeli wszystkie części pochodzą z tego samego banknotu, nie posiadają ubytków powierzchni w miejscu przerwania i łącznie stanowią 100% pierwotnej powierzchni.”;

4) po § 4 dodaje się § 4a i 4b w brzmieniu:

„§ 4a. W przypadku wątpliwości, czy przedstawione do wymiany znaki pieniężne podlegają wymianie w pełnej lub w połowie wartości nominalnej, banki są obowiązane do przyjęcia takich znaków zgodnie z § 6.

§ 4b. 1. W przypadku przedstawienia do wymiany znaków pieniężnych, o których mowa w § 3 i 4, w oddziale okręgowym Narodowego Banku Polskiego, zwanym dalej „oddziałem okręgowym NBP”, osoby je przedstawiające podają:

- 1) dane umożliwiające ich identyfikację: imię, nazwisko oraz numer PESEL, a w przypadku osób niebędących obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej i nieposiadających numeru PESEL – imię, nazwisko, obywatelstwo oraz numer dokumentu stwierdzającego tożsamość;
- 2) informację, co stało się z pozostałą częścią banknotu, w przypadku przedstawienia do wymiany banknotu, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt 1 lit. b i § 4 ust. 1 pkt 1.

2. Osoby przedstawiające znaki pieniężne do wymiany, w celu weryfikacji podanych danych, o których mowa w ust. 1 pkt 1, okazują do wglądu swój dokument tożsamości.”;

5) w § 5 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Wymienione banknoty, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 1, traktuje się jako banknoty nienadające się do maszynowego sortowania, z których formuje się paczki pełne lub paczki niepełne o tej samej wartości nominalnej.

2. Wymienione banknoty, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, o tej samej wartości nominalnej, sklejane są w pełne banknoty i pakowane są zgodnie z ust. 1. Dopuszcza się łączenie dwóch dowolnych fragmentów pochodzących z banknotów o tej samej wartości nominalnej.”;

6) w § 6 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, sporządza się w trzech egzemplarzach; jeden egzemplarz pozostaje w banku przyjmującym znaki pieniężne do wymiany, drugi egzemplarz otrzymuje osoba przedstawiająca znaki pieniężne do wymiany, a trzeci egzemplarz przekazywany jest do Centrali NBP.

3. Przyjęte do wymiany znaki pieniężne, wraz z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1, banki przesyłają do Centrali NBP bezpośrednio lub za pośrednictwem oddziałów okręgowych NBP, przy okazji kontaktów związanych z pobieraniem lub odprowadzaniem znaków pieniężnych.”;

7) w § 7 po ust. 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Wymienione banknoty, o których mowa w ust. 1, pakowane są zgodnie z § 5 ust. 1.”;

8) § 8 otrzymuje brzmienie:

„§ 8. 1. Znaki pieniężne, które posiadają cechy wskazujące, że uległy uszkodzeniu w wyniku zadziałania zabezpieczeń zainstalowanych w pojemnikach specjalistycznych lub urządzeniach służących do transportu i przechowywania znaków pieniężnych, przyjmowane są do wymiany wyłącznie w oddziałach okręgowych NBP lub w Centrali NBP.

2. Oddziały okręgowe NBP lub Centrala NBP zawiadamiają niezwłocznie właściwą terytorialnie komendę wojewódzką policji, zwaną dalej „KWP” lub komendę stołeczną policji, zwaną dalej „KSP”, o przedstawieniu do wymiany znaków pieniężnych, o których mowa w ust. 1; wzór Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, stanowi załącznik nr 3 do zarządzenia.

3. Znaki pieniężne, o których mowa w ust. 1, oddziały okręgowe NBP lub Centrala NBP przyjmują na podstawie wniosku, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do zarządzenia, z tym że wniosek sporządza się w dwóch egzemplarzach; jeden egzemplarz dla przyjmującego oddziału okręgowego NBP lub Centrali NBP, drugi egzemplarz otrzymuje osoba przedstawiająca znaki pieniężne do wymiany.

4. Wymiana znaków pieniężnych, o których mowa w ust. 1, jest dokonywana, przez oddziały okręgowe NBP lub Centralę NBP, po otrzymaniu postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa albo informacji o prawomocnym zakończeniu postępowania.

5. Oddziały okręgowe NBP lub Centrala NBP dokonują wymiany znaków pieniężnych, o których mowa w ust. 1, zgodnie z § 3 lub 4.

6. Znaki pieniężne, o których mowa w ust. 1, nieodpowiadające warunkom określonym w § 3 lub 4, oddziały okręgowe NBP przekazują do wymiany do Centrali NBP na podstawie wniosku, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do zarządzenia, sporządzonego w trzech egzemplarzach; Centrala NBP dokonuje wymiany po przekazaniu przez oddziały okręgowe NBP kopii postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa albo informacji o prawomocnym zakończeniu postępowania.

7. Wymienione przez oddziały okręgowe NBP lub Centralę NBP banknoty, o których mowa w ust. 1, pakowane są zgodnie z § 5 ust. 1.

8. W przypadku, gdy znaki pieniężne, o których mowa w ust. 1, zostaną przedstawione do wymiany w innym banku lub wpłacone w formie wpłaty zamkniętej, powinny być zatrzymane jako znaki pieniężne budzące wątpliwości co do ich autentyczności, zgodnie z odrębnymi przepisami.

9. Centrala NBP, po otrzymaniu znaków pieniężnych, o których mowa w ust. 8, postępuje w sposób określony w ust. 2.”;

9) § 9 otrzymuje brzmienie:

„§ 9. 1. Za wymianę znaków pieniężnych, o których mowa w § 8 ust. 1, pobierana jest opłata przez oddziały okręgowe NBP lub Centralę NBP, zgodnie z Taryfą prowizji i opłat bankowych stosowanych przez NBP.

2. Nie pobiera się opłaty, o której mowa w ust. 1, jeżeli znaki pieniężne zostały zniszczone lub uszkodzone w wyniku przestępstwa lub karalnego usiłowania popełnienia przestępstwa na szkodę osoby lub podmiotu przedstawiającego znaki pieniężne do wymiany.”;

10) w § 10 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) banknoty:

- a) w 100% wartości nominalnej – jeżeli zostało zachowane ponad 75% pierwotnej powierzchni banknotu i w przypadku którego stwierdzono, że wszystkie części pochodzą z tego samego banknotu,
- b) w 50% wartości nominalnej – jeżeli zostało zachowane od 45% do 75% pierwotnej powierzchni banknotu i w przypadku którego stwierdzono, że wszystkie części pochodzą z tego samego banknotu;”;

11) w § 11:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Centrala NBP przekazuje równowartość wymienionych znaków pieniężnych na wskazany we wniosku, o którym mowa w § 6 ust. 1, numer rachunku:

- 1) banku przyjmującego znaki pieniężne do wymiany;
- 2) osoby przedstawiającej znaki pieniężne do wymiany w NBP;
- 3) oddziału okręgowego NBP, w przypadku gdy osoba przedstawiająca znaki pieniężne do wymiany nie wskazała numeru rachunku.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Banki informują osobę, która przedstawiła znaki pieniężne do wymiany o wyniku wymiany zużytych lub uszkodzonych znaków pieniężnych; wzór informacji stanowi załącznik nr 4 do zarządzenia.”;

- 12) załącznik nr 1 do zarządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego zarządzenia;
- 13) załącznik nr 3 do zarządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszego zarządzenia;
- 14) dodaje się załącznik nr 4 w brzmieniu określonym w załączniku nr 3 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 r.

Prezes Narodowego Banku Polskiego: *A. Głapiński*

Załączniki do zarządzenia nr 32/2016 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 6 grudnia 2016 r. (poz. 10)

Załącznik nr 1

WZÓR

Wniosek o wymianę zużytych lub uszkodzonych znaków pieniężnych

.....
(nazwa banku przyjmującego)

.....
(data)

.....
(nr r-ku w standardzie NRB banku przyjmującego)

.....
(nr wniosku)

Wnoszę o przyjęcie do wymiany zużytych lub uszkodzonych znaków pieniężnych na deklarowaną kwotę:

..... zł.

1) .....
(imię i nazwisko, PESEL, a w przypadku osób niebędących obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej i nieposiadających numeru PESEL – imię, nazwisko, obywatelstwo oraz numer dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby przedstawiającej znaki pieniężne do wymiany)

2) .....
(adres do korespondencji oraz numer telefonu lub adres e-mail osoby przedstawiającej znaki pieniężne do wymiany) *)

3) .....
(nazwa i adres podmiotu reprezentowanego przez osobę przedstawiającą znaki pieniężne do wymiany)

4) .....
(nr r-ku w standardzie NRB podmiotu/osoby przedstawiającej znaki pieniężne do wymiany)

5) .....
(okoliczności i przyczyny zużycia lub uszkodzenia, rodzaj zanieczyszczenia lub uszkodzenia znaków pieniężnych, informacja o brakującej części banknotu)

6) .....
(rodzaj, numer i cechy urządzenia zabezpieczającego przed kradzieżą w przypadku uszkodzenia znaków pieniężnych w pojemnikach specjalistycznych lub urządzeniach służących do transportu i przechowywania znaków pieniężnych, termin zdarzenia)

.....
(podpis osoby przedstawiającej znaki pieniężne do wymiany)

Potwierdza się odbiór zużytych lub uszkodzonych znaków pieniężnych na deklarowaną kwotę ..... zł.

.....
(stempel służbowy i podpis pracownika banku przyjmującego znaki pieniężne do wymiany)

*) W przypadku podania przez osobę dokonującą wymiany znaków pieniężnych numeru telefonu lub adresu e-mail informacja o wyniku wymiany może być przesłana za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej.

Sporządzono w 3 egzemplarzach:

Egz. nr 1 – bank przyjmujący znaki pieniężne do wymiany

Egz. nr 2 – osoba przedstawiająca znaki pieniężne do wymiany

Egz. nr 3 – Centrala NBP

.....
(nr egz.)

Stosownie do art. 24 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 922) uprzejmie informujemy, że Pani/Pana^{*)} dane osobowe przetwarzane są przez

..... **)

w związku z dokonywaniem wymiany zużytych lub uszkodzonych znaków pieniężnych. Obowiązek podania danych osobowych wynika z ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. z 2013 r. poz. 908, z późn. zm.) i zarządzenia nr 31/2013 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wymiany znaków pieniężnych, które wskutek zużycia lub uszkodzenia przestają być prawnym środkiem płatniczym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. Urz. NBP poz. 23, z późn. zm.).

Dane uzyskane bezpośrednio od Pani/Pana^{*)} będą udostępniane jedynie organom upoważnionym na podstawie przepisów prawa.

Przysługuje Pani/Panu^{*)} prawo wglądu do swoich danych oraz do ich poprawiania. W tym celu prosimy zwracać się do naszego oddziału (adres na stemplu Banku).

.....
(podpis osoby przedstawiającej znaki pieniężne do wymiany)

*) Niepotrzebne skreślić.

**) W przypadku oddziału okręgowego NBP należy wpisać: Narodowy Bank Polski z siedzibą w Warszawie przy ul. Świętokrzyskiej 11/21.

WZÓR

.....
(stempel oddziału okręgowego NBP/Centrala NBP)Komenda Wojewódzka Policji/
Komenda Stołeczna Policji^{*)}

w .....

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

Na podstawie art. 304 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1749) Narodowy Bank Polski informuje o przedstawieniu do wymiany znaków pieniężnych, które posiadają cechy wskazujące na uszkodzenie w wyniku zadziałania zabezpieczeń zainstalowanych w pojemnikach specjalistycznych lub urządzeniach służących do transportu i przechowywania znaków pieniężnych.

1) Sporządzający zawiadomienie: .....
(imię, nazwisko, stanowisko służbowe)

2) Data sporządzenia zawiadomienia: .....

3) Dane osoby przedstawiającej znaki pieniężne do wymiany:

.....
(imię, nazwisko, PESEL).....
(adres)4) Dane podmiotu reprezentowanego przez osobę wymienioną w pkt 3^{**)}:.....
(nazwa).....
(adres)

5) Sposób uszkodzenia znaków pieniężnych: .....

6) Deklarowana wartość uszkodzonych znaków pieniężnych: .....

7) Informacje o okolicznościach, terminie zdarzenia i przyczynach uszkodzenia, uzyskane od osoby przedstawiającej znaki pieniężne do wymiany^{***)}:.....
.....
....
(stempel służbowy i podpis dyrektora)

*) Niepotrzebne skreślić.

**) Wypełnić w przypadku osób prawnych.

***) W przypadku posiadania takiej informacji należy podać rodzaj urządzenia, w którym nastąpiło uszkodzenie znaków pieniężnych.

Sporządzono w 2 egzemplarzach:

Egz. nr 1 – KWP/KSP

Egz. nr 2 – NBP

.....
(nr egz.)

Załącznik nr 3

WZÓR

.....
(nazwa banku).....
(data).....
(imię i nazwisko osoby/podmiotu przedstawiającego znaki pieniężne do wymiany).....
(adres osoby/podmiotu przedstawiającego znaki pieniężne do wymiany)

Nr wniosku .....

Informacja o wyniku wymiany zużytych lub uszkodzonych znaków pieniężnych

Informujemy, że:*)

- 1) kwotę ..... zł z tytułu wymiany zużytych lub uszkodzonych znaków pieniężnych:
  - a) przekazano w dniu ..... na wskazany rachunek bankowy,
  - b) należy odebrać w banku w godzinach otwarcia kas od ..... do ..... **);
- 2) niewymienione znaki pieniężne lub ich fragmenty:
  - a) należy odebrać w terminie ..... dni od dnia otrzymania informacji w banku w godzinach otwarcia kas od ..... do ..... **),
  - b) przekazujemy w załączeniu;
- 3) przedstawione do wymiany znaki pieniężne w liczbie ..... i kwocie ..... zostały zidentyfikowane jako falsyfikaty, do których stosuje się odrębne przepisy.

.....
(stempel służbowy i podpis pracownika banku sporządzającego informację)

*) Wypełnić odpowiednio i niepotrzebne wykreślić.

**) Po odbiór należy zgłosić się z ważnym dokumentem tożsamości.